

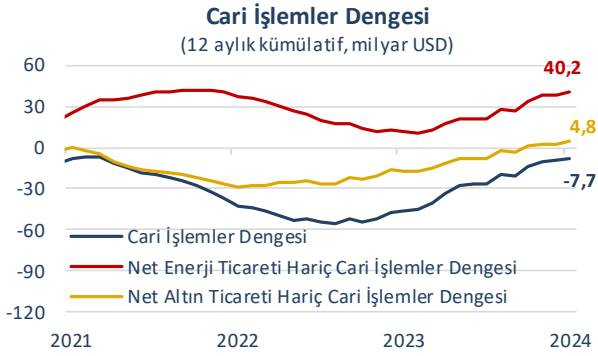

Dış ticaret açığı Ekim'de 5,9 milyar USD oldu.

TÜİK tarafından yayımlanan dış ticaret istatistiklerine göre Ekim ayında ihracat geçen yılın aynı ayına kıyasla %3,1 artarak 23,5 milyar USD, ithalat ise değişim kaydetmeyerek 29,4 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde dış ticaret açığı yıllık bazda %10,5 daralarak 5,9 milyar USD oldu. Ekim'de ihracatın ithalatı karşılama oranı geçen yılın aynı dönemine kıyasla 2,4 puan artarak %79,9 seviyesinde gerçekleşti.

Cari işlemler hesabı Ekim'de fazla vermeyi sürdürdü.

Cari işlemler hesabı, Ekim'de 1,9 milyar USD ile piyasa beklentilerinin üzerinde bir fazla verdi. Reuters anketine göre bu dönemde cari fazlanın 1,3 milyar USD olması bekleniyordu. Ekim'de dış ticaret açığında yıllık bazda kaydedilen düşüşün yanı sıra yolcu taşımacılığı ve seyahat gelirlerinde devam eden olumlu seyir cari işlemler hesabını destekleyen başlıca etkenler oldu. Böylece, Ocak-Ekim döneminde yıllık bazda %90,9 daralarak 3,3 milyar USD olan cari açık, 12 aylık kümülatif verilere göre 7,7 milyar USD düzeyine indi.

Ekim'de parasal olmayan net altın ithalatı 1,6 milyar USD ile son 14 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde net enerji ithalatı aylık ve yıllık bazda yatay bir görünüm sergileyerek

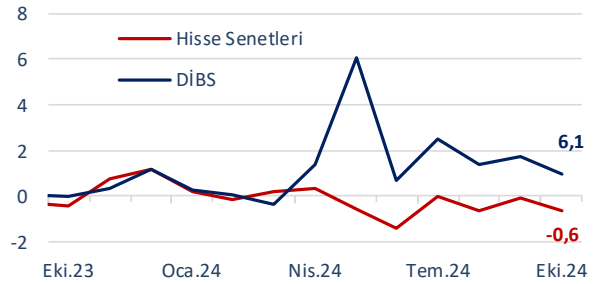
3,7 milyar USD oldu. Böylece, Ekim'de 7,2 milyar USD olan altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası 12 aylık kümülatif verilere göre de 52,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

Doğrudan yatırımlarda net sermaye çıkışı...

Ekim ayında doğrudan yatırımlarda 204 milyon USD net sermaye çıkışı kaydedildi. Bu gelişmede yurt içi yerleşiklerin yurt dışına yönelik net doğrudan yatırımlarının hızlanması paralelinde net varlık ediniminin 974 milyar USD ile Aralık 2021'den bu yana en yüksek seviyesine ulaşması belirleyici oldu. Ekim'de net yükümlülük oluşumu da yurt içine yönelik yatırımların hız kesmesiyle 770 milyon USD düzeyine geriledi.

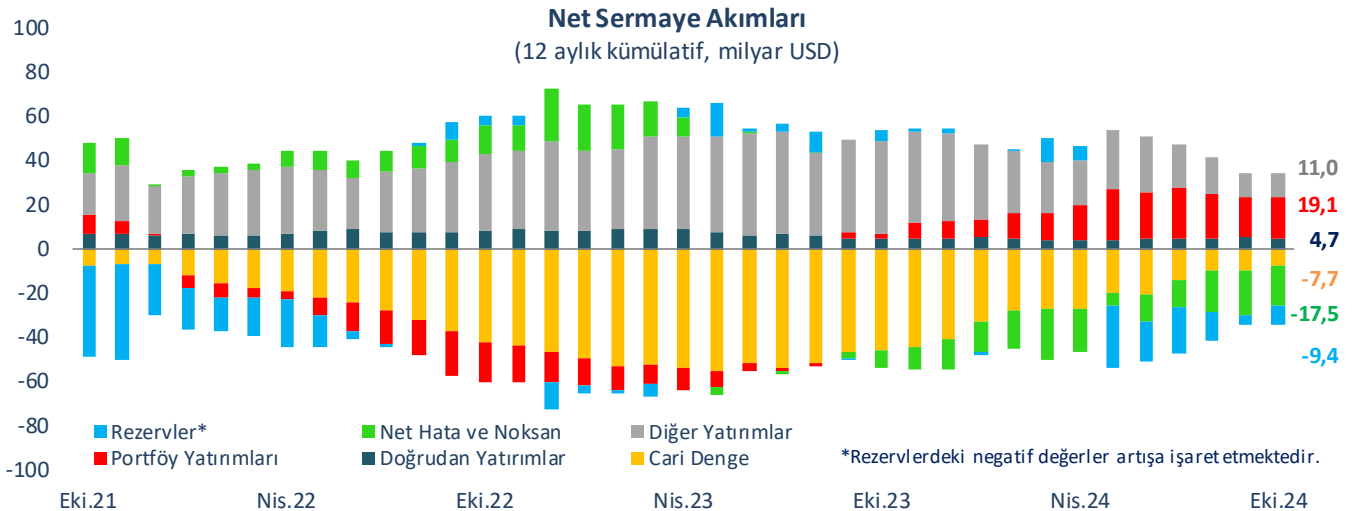
Portföy Yatırımları

(milyar USD)

Yabancıların borç senetleri alımları portföy yatırımlarını destekledi.

Portföy yatırımlarında Ağustos ve Eylül aylarında gözlenen sermaye çıkışının ardından, Ekim'de net 587 milyon USD ile tekrar sermaye girişi kaydedildi. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin borç senetleri piyasasında 6,1 milyar USD düzeyine ulaşan alımları, portföy yatırımlarındaki görece olumlu tabloyu destekleyen ana etken oldu. Borç senetlerindeki sermaye akımlarının detayları incelendiğinde genel hükümetin gerçekleştirdiği tahvil ihraçlarının sermaye girişinde belirleyici olduğu görüldü. Yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi piyasasında Mayıs'tan bu yana aralıksız devam eden

*Rezervlerdeki negatif değerler artışa işaret etmektedir.

net satışları ise Ekim'de de 642 milyon USD ile sürdü. Ayrıca, yurt içi yerleşiklerin yurt dışına yönelik portföy yatırımlarının hızlı yükselmesi paralelinde net varlık edinimi kalemi 4,9 milyar USD ile tarihi yüksek düzeyine ulaştı.

Diğer yatırımlarda olumlu görünüm...

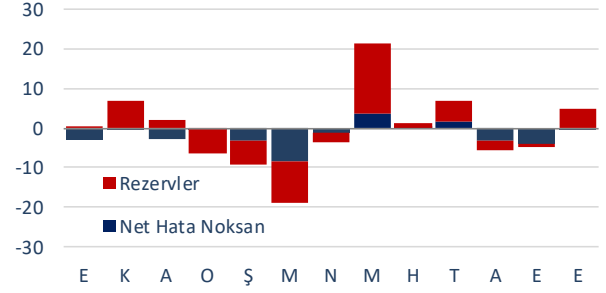
Ekim ayında diğer yatırımlarda net sermaye girişi 2,8 milyar USD ile Mayıs'tan bu yana en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde yurt içinde yerleşik bankaların yurt dışı muhabirlerindeki yabancı para cinsi efektif ve mevduatlarını azaltmaları ve yurt dışında yerleşik bankaların yurt içindeki efektif ve mevduatlarını artırmaları, diğer yatırımlar kalemindeki net sermaye girişine 744 milyon USD katkı sağladı. Bununla birlikte, yurt içi bankaların artan kısa vadeli borçlanmaları öncülüğünde krediler kaleminde kaydedilen 4,3 milyar USD'lik net sermaye girişi diğer yatırımlardaki olumlu görünümü oluşturan asıl etken oldu. Ekim ayı itibarıyla 12 aylık kümülatif verilere göre hesaplanan uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %138,7, diğer sektörlerde %113,4 düzeyinde gerçekleşti.

Rezervler ve net hata noksan...

Ekim'de rezerv varlıklar 4,9 milyar USD artış kaydetti. Böylece, yılın ilk 10 aylık döneminde rezerv artışı 723 milyon USD oldu. Sermaye çıkışının 184 milyon USD ile devam ettiği net hata ve noksan kaleminde, Ocak-Ekim dönemindeki toplam çıkış 14,7 milyar USD oldu.

Rezervler ve Net Hata Noksan

(aylık, milyar USD)

Beklentiler...

Cari dengedeki olumlu görünüm dış ticaret açığındaki daralma ve turizm gelirlerindeki güçlü seyir paralelinde Ekim'de de devam etti. Öte yandan, Ticaret Bakanlığı'nın geçici verilerine göre Kasım ayında ihracat Şubat 2023'ten bu yana ilk kez yıllık bazda azalırken (-%3,1), ithalat %2,4 arttı. Bu çerçevede, turizm sezonunun da sona ermesiyle birlikte cari denge görünümündeki iyileşmenin Kasım ayında yavaşlamasını bekliyoruz.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ekim 2024	Ocak - Ekim 2023	2024	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	1.880	-36.052	-3.295	-90,9	-7.685
Dış Ticaret Dengesi	-3.542	-77.265	-44.777	-42,0	-53.792
Hizmetler Dengesi	6.450	50.632	53.995	6,6	60.066
Seyahat (net)	5.116	37.814	42.879	13,4	46.659
Birincil Gelir Dengesi	-1.048	-9.848	-12.572	27,7	-14.146
İkincil Gelir Dengesi	20	429	59	-86,2	187
Sermaye Hesabı	-7	-182	-118	-35,2	-140
Finans Hesabı	1.689	-47.450	-18.145	-61,8	-25.353
Doğrudan Yatırımlar (net)	204	-3.617	-3.258	-9,9	-4.672
Portföy Yatırımları (net)	-587	-1.082	-12.018	1.010,7	-19.075
Net Varlık Edinimi	4.863	2.565	21.474	737,2	21.981
Net Yükümlülük Oluşumu	5.450	3.647	33.492	818,3	41.056
Hisse Senetleri	-642	-553	-2.623	374,3	-683
Borç Senetleri	6.092	4.200	36.115	759,9	41.739
Diğer Yatırımlar (net)	-2.789	-32.040	-3.592	-88,8	-11.013
Efektif ve Mevduatlar	-744	-21.046	8.669	-	6.223
Net Varlık Edinimi	-109	3.759	9.278	146,8	9.686
Net Yükümlülük Oluşumu	635	24.805	609	-97,5	3.463
Merkez Bankası	-733	13.508	-9.297	-	-9.293
Bankalar	1.368	11.297	9.906	-12,3	12.756
Yurt Dışı Bankalar	1.108	7.924	6.221	-21,5	8.489
Yabancı Para	-295	5.081	1.317	-74,1	3.379
Türk Lirası	1.403	2.843	4.904	72,5	5.110
Yurt Dışı Kişiler	260	3.373	3.685	9,2	4.267
Krediler	-4.343	-5.819	-19.413	233,6	-24.716
Net Varlık Edinimi	-109	-1.442	2.859	-	2.641
Net Yükümlülük Oluşumu	4.234	4.377	22.272	408,8	27.357
Bankacılık Sektörü	3.877	3.859	19.855	414,5	23.573
Bankacılık Dışı Sektörler	312	773	2.227	188,1	2.678
Ticari Krediler	2.307	-5.123	7.211	-	7.434
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-9	-52	-59	13,5	46
Rezerv Varlıklar (net)	4.861	-10.711	723	-	9.407
Net Hata ve Noksan	-184	-11.216	-14.732	31,3	-17.528

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Utkan İnam
Uzman Yardımcısı
utkan.inam@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Büşra Ceylan
Uzman Yardımcısı
busra.ceylan@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.